

## Dôvodová správa

Každá obec i mesto má na svojom území a vo svojej histórii hodnoty, ktoré majú osobitný historický, spoločenský a kultúrny význam. Tieto atribúty spĺňajú **národné kultúrne pamiatky**, ktorých ochranu upravuje zákon č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu, ale i ďalšie hmotné a nehmotné veci hodné pozornosti, ochrany a propagácie, ktoré sa označujú názvom **pamätihodnosti**. Ochranu národných kultúrnych pamiatok garantuje štát, pamätihodnosti majú spravila lokálny význam a garantom ich ochrany je obec. Evidencia národných kultúrnych pamiatok je vedená štátnymi orgánmi samostatne v Ústrednom zozname pamiatkového fondu.

Podľa zákona o ochrane pamiatkového fondu môže obec rozhodnúť o utvorení a odbornom vedení **zoznamu pamätihodností mesta**. Do zoznamu – registra pamätihodností - možno okrem hnutelných a nehnuteľných vecí zaradiť i kombinované diela prírody a človeka, historické udalosti i zemepisné či katastrálne názvy.

Hodnoty kultúrneho dedičstva sú trvalo ohrozované nielen prirodzenými príčinami, ale aj zmenami životného štýlu a neodbornými zásahmi. V snahe uchovávať, zabezpečovať ochranu a starostlivosť, ale aj propagovať a sprístupňovať toto historické dedičstvo, pristúpilo mesto Prievidza k spracovaniu návrhu Všeobecne záväzného nariadenia o pamätihodnostiach mesta Prievidza, ktorého neoddeliteľnú súčasť tvorí zoznam pamätihodností mesta. Zoznam bol spracovaný podľa metodickéj inštrukcie Ministerstva kultúry SR a Pamiatkového úradu SR a tvoria ho pamätihodnosti navrhnuté exekutívou mesta, odbornými inštitúciami, spoločenskými organizáciami i jednotlivcami.

Zoznam tvoria pamätihodnosti vo vlastníctve mesta, štátu, právnických i súkromných osôb a spoločností. Špecifikom zoznamu – registra pamätihodností - je jeho otvorenosť pre neustále dopĺňanie a iné zmeny na základe nových odborných poznatkov a štúdií.

## Návrh na uznesenie

**Mestská rada - 18. 10. 2011, č. uzn.: .....**

### I. berie na vedomie

Návrh Všeobecne záväzného nariadenia č. 119/2011 o pamätihodnostiach mesta Prievidza

### II. odporúča – neodporúča MsZ

schváliť Všeobecne záväzné nariadenie č. 119/2011 o pamätihodnostiach mesta Prievidza

**Mestské zastupiteľstvo - 25. 10. 2011, č. uzn.: .....**

### I. berie na vedomie

Návrh Všeobecne záväzného nariadenia č. 119/2011 o pamätihodnostiach mesta Prievidza

### II. schvaľuje - neschvaľuje

Všeobecne záväzné nariadenie č. 119/2011 o pamätihodnostiach mesta Prievidza

Mesto Prievidza v súlade s ustanoveniami § 4 ods. 3 písm. h) a o) a § 6 zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a podľa § 14 ods. 4 zákona NR SR č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu vydáva toto

## VŠEOBECNE ZÁVÄZNÉ NARIADENIE č. 119/2011 O PAMÄTIHODNOSTIACH MESTA PRIEVIDZA

### § 1

#### Úvodné ustanovenia

1. Toto VZN (ďalej len „nariadenie“) určuje zoznam hnutelných a nehnuteľných vecí, ktoré majú historickú, spoločenskú, umeleckú, kultúrnu, architektonickú a prírodnú hodnotu a viažu sa k histórii a osobnostiam mesta Prievidza.

2. Toto nariadenie upravuje postup pri predkladaní návrhov a schválení pamätihodnosti, vedenie zoznamu pamätihodností, ich ochranu a starostlivosť o ne v záujme zachovania, propagácie a sprístupňovania miestneho kultúrneho dedičstva.

### § 2

#### Zoznam – register pamätihodností mesta

1. Typová skladba pamätihodností:

a/ *nehnutelné veci* - budovy, rodné domy významných osobností, priemyselné budovy a objekty, cintoríny, pomníky, pamätné tabule, prícestné sochy, kríže, verejne prístupné objekty s kultúrno-výchovnou a vzdelávacou funkciou – pamätné izby a súkromné múzeá, sakrálne objekty - kostoly, kláštory, kaplnky - *príloha č. 1 tohto nariadenia*;

b/ *hnuteľné veci* - symboly mesta – erb, pečatidlo, primátorská reťaz, insígnia poslanca mestského zastupiteľstva, symbolický kľúč mesta, zástava mesta, mestská kronika, zvučka mesta na elektronickom nosiči, významné listiny, cechové predmety a predmety významných spolkov, ktoré v meste jestvovali, športové a iné trofeje, predmety a dary získané mestom v rámci spolupráce so zahraničnými partnerskými mestami – *príloha č. 2 tohto nariadenia*;

c/ *nehmotné pamätihodnosti* - významné dni mesta, historické udalosti, významné návštevy a stretnutia, historické názvy ulíc, zemepisné a katastrálne názvy – *príloha č. 3 tohto nariadenia*;

b/ *kombinované diela prírody a človeka* - pútnické miesta, kalvárie, upravené pramene s pitnou vodou, udržiavané prírodné besiedky a prírodné výtvory, ktorých okolie upravil človek, stromy, parky – *príloha č. 4 tohto nariadenia*.

Predmetom evidencie pamätihodností nie sú hnutelné a nehnuteľné národné kultúrne pamiatky zapísané v Ústrednom zozname pamiatkového fondu.

2. Forma a rozsah evidencie pamätihodností:

a/ Mesto vedie evidenciu pamätihodností prostredníctvom kancelárie primátorky mesta - Mestského úradu v Prievidzi v písomnej a elektronickej forme podľa typovej skladby uvedenej v jednotlivých prílohách. Evidencia pamätihodností pozostáva zo zoznamu - registra pamätihodností a príloh – fotografie, mapy, kresby, elektronicke nosiče a iná grafická dokumentácia.

b/ Údaje o pamätihodnosti zapísané v registri: číslo pamätihodnosti v zozname, názov pamätihodnosti, miesto uloženia – adresa, miesto alebo parcelné číslo, význam a stručná charakteristika, č. uznesenia MsZ, pod ktorým bola pamätihodnosť schválená.

### § 3

#### Postup pri predkladaní návrhov a zápise do evidencie pamätihodností

1. Návrhy na doplnky a zmeny evidencie pamätihodností v rámci samosprávnych funkcií spracováva v rámci svojich kompetencií mesto Prievidza.

2.Návrh na doplnky a zmeny v evidencii môže predkladať primátor mesta, mestské zastupiteľstvo, orgány štátnej správy, fyzické a právnické osoby, miestne občianske združenia, spolky, stavovské organizácie, odborné inštitúcie, poslanci a komisie MsZ a zamestnanci mesta prostredníctvom Mestského úradu v Prievidzi.

3. Predložený návrh posúdia príslušné komisie (alebo na tento účel vytvorená komisia) a následne mestské zastupiteľstvo, ktoré vydá stanovisko - uznesenie o schválení pamätihodnosti.

4. Spracovaný zoznam evidencie pamätihodností poskytne mesto na odborné a dokumentačné účely Krajskému pamiatkovému úradu Trenčín – pracovisko Prievidza, a ak ide o nehnuteľnú pamätihodnosť, i príslušnému stavebnému úradu. Týmto orgánom oznamuje mesto bezodkladne aj každú zmenu v zozname pamätihodností.

3. Na základe zistenia nových skutočností môže mesto po prerokovaní v mestskom zastupiteľstve pamätihodnosť vyradiť zo zoznamu.

#### § 4

#### Starostlivosť o pamätihodnosti, ich ochrana a využívanie

1. Povinnosti mesta :

a) Mesto vytvára podmienky na ochranu, obnovu, starostlivosť, propagáciu, sprístupňovanie a využívanie pamätihodností.

b) Mesto sleduje stav pamätihodností a v prípade potreby zabezpečuje štátny stavebný dohľad nad ochranou nehnuteľných pamätihodností v súlade so zákonom č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov o územnom plánovaní a stavebnom poriadku.

c) Mesto usmerňuje činnosť fyzických a právnických osôb pri ochrane, obnove a využívaní pamätihodností a podľa potreby poskytuje pri tejto činnosti metodickú pomoc. Za týmto účelom spolupracuje s orgánmi štátnej správy v oblasti ochrany a obnovy pamiatkového fondu.

d) V spolupráci s kultúrnymi inštitúciami zabezpečuje mesto prezentáciu, sprístupňovanie a využívanie pamätihodností ako súčasť kultúrno-historického dedičstva.

e) Mesto oznamuje vlastníčkovi pamätihodnosti zápis do evidencie pamätihodností i vyradenie pamätihodnosti zo zoznamu.

f) Mesto podľa svojich možností vytvára zdroje určené na ochranu, obnovu a prezentáciu pamätihodností.

2. Povinnosti vlastníka pamätihodnosti:

a/ Vlastník nehnuteľných pamätihodnosti je povinný ochraňovať a užívať pamätihodnosť v súlade s jej pamiatkovou hodnotou, zachovávať dobrý technický prevádzkový a estetický stav, ako aj vhodný spôsob využitia jednotlivých stavieb, skupín stavieb, areálov a územia podľa osobitného zákona, t.j. zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov.

b/ Pri stavebno-technických zmenách dbá, aby neboli ohrozené pamiatkové hodnoty pamätihodnosti a spôsobené nepriaznivé zmeny jej stavu. Vlastník nehnuteľnej pamätihodnosti pred začatím stavebných a technických prác na nehnuteľnej pamätihodnosti predloží hlavnému architektovi mesta projektovú dokumentáciu na posúdenie.

#### § 5

#### Záverečné ustanovenia

1. Na tomto všeobecne záväznom nariadení sa uznieslo Mestské zastupiteľstvo v Prievidzi dňa ..... a bolo schválené uznesením č.....

2. Toto nariadenie nadobúda účinnosť pätnástym dňom od jeho vyvesenia na úradnej tabuli mesta.

**JUDr. Katarína Macháčková**  
primátorka mesta Prievidza

Názov: **NEHNUTEL'NÉ PAMÄTIHODNOSTI - BUDOVY A INÉ STAVBY**

Č.	Pamätihodnosť	Miesto stavby č. parcely	Význam, stručná charakteristika pamätihodnosti	Č. uzn. MsZ
1.	Mestský dom	Námestie slobody I./ 6 par. č. 2094/1	renesančná stavba postavená v 15. storočí, sídlila v nej evanjelická i piaristická škola	
2.	Sídlisko Píly	Sídlisko Píly	architektonický celok – obytné domy budované od roku 1951 s originálnymi fasádnyimi sgrafitami a figurálnou výzdobou autorov Bleya, Fedoru, Vysočana, Klimčáka a Štompacha – príloha č. 5	
3.	Budova základnej školy	Mariánska ulica I. 554/19 parc. č. 2788/2	impozantná moderná budova pražských architektov Feigla a Fialu postavená v r. 1930 ako reálne gymnázium	
4.	Sivákov dom (terajšie Denné centrum pre seniorov)	Ulica T. Vansovej I. 529/16 parc. č. 2187/1	architektonicky vzácna a v meste jedinečná stavba , dom národovca a štátnika J. Siváka	
5.	Nemocnica	Hviezdoslavova ulica I. 484/9 parc. č. 254/2	budova postavená v r. 1824 za finančnej podpory kanonika Dr. J. Skopcza, slúžila ako nemocnica pre starých obyvateľov mesta	
6.	Objekt bývalej tehelne	Košovská cesta I. 62/23 parc. č. 1327/14, 1327/25	typická, masívna budova tehelne postavená bez použitia fasádnej omietky	
7.	Kamenný most	Košovská cesta parc. č. 182/2	most vedúci po Košovskej ceste cez Handlovku	
8.	Základy kláštora karmelitánov	Mariánsky vŕšok – Mariánska ulica parc. č. 3039	základy objektu kláštora karmelitánov existujúceho v 14.-16. storočí	
9.	Základy priedvidzského hradu	Mariánsky vŕšok parc. č. 3039	základy stavby z 13. storočia	
10.	Kaplnka Panny Márie	Veľkonecpalská ulica III./275 (Necpaly)	sakrálna stavba z r. 1902, v jej veži je zvon zhotovený z bomby II. sv. vojny	
11.	Kaplnka	Ulica 1. mája V/202 (Hradec)	sakrálna stavba	
12.	Bývalá sýpka	Nedožerská cesta 243/30 parc. č. 5474/1	poschodová budova so sochou sv. Jozefa na priečelí, pôvodne sýpka, neskôr chudobinec	

13.	Vodovod „Harajka“	Dlhá ulica	verejný vodovod, pôvodne drevený	
-----	-------------------	------------	----------------------------------	--

Názov: **NEHNUTEĽNÉ PAMÄTIHODNOSTI - PAMÄTNÍKY, HROBY, SOCHY, KRÍŽE**

Č.	Pamätihodnosť	Miesto uloženia	Význam, stručná charakteristika pamätihodnosti	Č. uzn. MsZ
1.	Pamätník obetiam I. a II. svetovej vojny	Ulica A. Hlinku (pred Zubnou poliklinikou)	pamätník venovaný obetiam vojen vybudovaný v roku 1937 z iniciatívy MO Matice slovenskej	
2.	Pamätník padlým v I. a II. svetovej vojne	Prímestská časť Veľká Lehôtka (pri kostole)	pamätník so zoznamom obetí svetových vojen postavený v roku 1946 prievidzským kamenárom Jozefom Novotným	
3.	Pamätník víťazstva	Mierové námestie (park pred kinom Baník)	socha ženy stojacej na žulovom pylóne symbolizujúca víťazstvo a slobodu	
4.	Pamätník SNP – „Návrat z boja“	Námestie J. C. Hronského (pred hotelom Magura)	bronzové súsošie rodičov s dieťaťom	
5.	Pamätník II. svetovej vojny	Banská	pomník obetiam oslobodzovacích bojov od autora P. Bleya zhotovený v 70. rokoch 20. stor.	
6.	Židovský cintorín s pomníkom padlým a umučeným židovským obetiam	Vápenická ulica	cintorín založený v r. 1853 s hrobmi židovských obyvateľov mesta, v r. 1985 zlikvidovaný z dôvodu priemyselnej výstavby, symbolicky obnovený premiestnením 20 náhrobov v r. 1994	
7.	Cintorín v mestskej časti Necpaly	Veľkonecpalská ulica	zriadený v r. 1879 a dodnes udržiavaný, pochovávalo sa v ňom do r. 1977	
8.	Ruský cintorín s krížom	Nedožerská cesta – „Beňov brod“, pri hlavnej ceste na Martin, ľavá strana za križovatkou na Kúty	miesto posledného odpočinku asi 55 vojakov padlých v 1. sv. vojne, obetí infekčnej choroby, cintorín bol zlikvidovaný pri rekultivácii pôdy	
9.	Vojnové hroby	Mestský cintorín – Mariánska ulica	18 hrobov vojakov I. a II. svetovej vojny, účastníkov SNP a 1 obeť koncentračného tábora	
10.	Socha sv. Anny /Sv. Anna vyučujúca Máriu/	Hviezdoslavova ulica	pamiatka z 18. storočia stojaca kedysi na južnom okraji mesta (Celiny), v r.	

			2009 zreštaurovaná a umiestnená pri kostole sv. Bartolomeja	
11.	Socha „Pieta“	Bojnická cesta (oproti Dennému centru pre seniorov)	kamenná socha z roku 1910, niekdajšia hranica obcí Prievidza a Bojnice	
12.	Samo Chalupka - busta	Ulica Sama Chalupku (pred budovou I. ZŠ)	podobizeň slovenského básnika a kňaza zhotovená z pieskovca autora V. Remeňa	
13.	Pavol Országh Hviezdoslav - busta	Ulica Sama Chalupku (pred budovou I. ZŠ)	podobizeň slovenského básnika, prozaika, dramatika a prekladateľa zhotovená z pieskovca autora V. Kompánka	
14.	Socha „Čítajúce dievča“	Ulica F. Madvu (pred budovou Obchodnej akadémie)	umelecké dielo zhotovené z bronz v roku 1956 autorom V. Kompánkom	
15.	Socha „Športovec“	Ulica F. Madvu (pred budovou Obchodnej akadémie)	bronzová socha z roku 1967 autora A. Čuteka	
16.	Socha „Detvan“	Svätoplukova ulica	bronzová socha A. Trizuljaka z roku 1956	
17.	Súsošie „Sv. Cyril a Metod“	Ulica A. Hlinku	sochárske dielo S. Mikuša z roku 1998	
18.	Socha „Baník – agitátor“	Bakalárska ulica (pred Fakultou riadenia a informatiky Žilinskej univerzity)	bronzová socha v nadživotnej veľkosti autora J. Kubičku	
19.	Socha Padajúceho Krista	Mestský cintorín – Mariánsky vŕšok	postavený v I. pol. 20. storočia	
20.	Kríž pred cintorínom (deviansky)	Mestský cintorín – Mariánsky vŕšok	bohato maľovaný, postavený v 80. rokoch 20. storočia	
21.	Prícestný kríž	Mestský cintorín – Mariánsky vŕšok		
22.	Centrálny kríž	Mestský cintorín – Mariánsky vŕšok		

Príloha č. 2

### Názov: **HNUTEĽNÉ PAMÄTIHODNOSTI**

Č.	Pamätihodnosť	Miesto uloženia	Význam, stručná charakteristika pamätihodnosti	Č. uzn. MsZ
1.	Symboly mesta Prievidza	Mestský dom Námestie slobody č. 6	symboly mesta používané pri príležitostiach celomestského významu, tvoria ich mestský erb, zástava, pečať, symbolický kľúč, insígnia poslanca a primátorská reťaz	
2.	„Pamätná kniha obce“ (r. 1933 -1942)	Mestský dom Námestie slobody č. 6	najstaršia zachovaná kronika Prievidze, unikátny informačný prameň o živote mesta v I. pol. 20. storočia	
3.	Prievidzské mestské listiny	Štátny archív Bojnice	dobové dokumenty zo 14. – 18. storočia dokladujúce rozvoj slobodného mesta Prievidza	

4.	Historické fotografie mesta Prievidza	Súkromná zbierka obyvateľky mesta p. Margity Mečiarovej	zbierka albumov obsahujúca niekoľko stoviek fotografií zachytávajúcich život mesta a jeho obyvateľov v 20. storočí	
5.	Knihy prievidzských cechov	Štátny archív Bojnice	historické dokumenty niekdajších cechov remeselníkov pôsobiacich v meste od 16. storočia	
6.	Pečatidlá prievidzských cechov	Hornonitrianske múzeum Prievidza	súbor cechových pečatidiel – súkenníkov, kováčov, zámočníkov, nožíarov, stolárov, mäsiarov, ševcov, garbiarov a krajčírov	
7.	Publikácia Mikuláša Mišíka s názvom „PRIEVIDZA“		priekopnícka monografia z r. 1971 podávajúca najkomplexnejší obraz dejín mesta od najstarších čias po rok 1970	
8.	„Kronika obce Veľká Lehôtka“	Slovenské národné múzeum Bojnice	záznamy o niekdajšej obci zachytávajúce I. pol. 20. storočia uložené na mikrofilme	
9.	Múzeum historických predmetov	Súkromná zbierka p. Ľudmily Bátorovej - prímestská časť Veľká Lehôtka	zbierka viac ako 800 historických exponátov - predmetov dennej potreby (pracovné náradie, nábytok, textil, odevy) a súčasných ľudovomeleckých výrobkov z tvorby majiteľky i iných umelcov nielen z regiónu mesta a okresu	
10.	Súbor nástrojov neandertálskych lovcov	Hornonitrianske múzeum Prievidza	nástroje nájdené na Mariánskom vršku dokladujúce pobyt človeka neandertálskeho typu v tejto oblasti	
11.	Filigránové šperky zo striebra	Hornonitrianske múzeum Prievidza	doklady zručnosti majstrov - gombárov – gombíky, spony, nášivky, retiazky a šperky zo striebra a iných kovov, zhotovené filigránskou technikou	
12.	Súčasti tradičného mestského odevu žien konca 18. storočia	Hornonitrianske múzeum Prievidza	čepiec „zlatohlav“ – pokrývka hlavy vydatých žien zdobená naskladanou kovovou čipkou a taftovými stuhami, sukňa a zástera z taftu, „kosina“ – veľká trojuholníková šatka z tylu zdobená našitou kovovou čipkou – „rackou“	
13.	Olympijská pochodeň zo ZOH v Turíne	Mestský dom	originálna pochodeň použitá na ZOH v Turíne v roku 2006 venovaná mestu talianskym partnerským mestom Luserna San Giovanni	
14.	Vzbura prievidzských žien	Mestský dom, Námestie slobody č. 6 – kancelária primátorky mesta	výtvarné zobrazenie významnej historickej udalosti z roku 1771 autora I. Vysočana (olejomaľba z roku 1980)	

Názov: **NEHMOTNÉ PAMÄTIHODNOSTI**

Č.	Pamätihodnosť	Miesto uloženia	Význam, stručná charakteristika pamätihodnosti	Č. uzn. MsZ
1.	Rok 1113 - prvá písomná zmienka o Prievidzi	Listina zoborského opátstva	rok prvej písomnej zmienky o Prievidzi	
2.	Rok 1383		rok, v ktorom kráľovná Mária z rodu Anjou udelila mestu kráľovské výsady	
3.	Rok 1771		rok vzbury prievidzských žien, ktoré ozbrojené povstali proti útlaku bojnického panstva	
4.	Prievidzské hody		cirkevný sviatok každoročne pripadajúci na polovicu augusta s púťou a omšou veriacich na Mariánskom vršku	
5.	Jarmočnisko, Táborisko, Sigoť, Hajfa, Skotňa, Šibeničný vršok, Piesky, Dlhá ulica, Poštová ulica, Žabník, Konský jarok, Svätajánska ulica, Skotňa		historické názvy lánov, lokalít a ulíc	
6.	Zlatá prievidzská cesta		mestský projekt zameraný na podporu cestovného ruchu a propagácie histórie mesta	

Názov: **PRÍRODNÉ VÝTVORY A KOMBINOVANÉ DIELA PRÍRODY A ČLOVEKA**

Č.	Pamätihodnosť	Miesto	Význam, stručná charakteristika pamätihodnosti	Č. uzn. MsZ
1.	Skala (Skalka)	Mariánsky vršok	prírodný skalnatý výtvor nachádzajúci sa na Mariánskom vršku – vyhliadkové miesto	
2.	Skotňa	Park nad Dlhou ulicou	niekdajšia úzka ulička s prudkým sklonom vedúca z Dlhej ulice na Mariánsky vršok, v stredoveku bola prístupovou cestou do prievidzského hradu	
3.	Stromy republiky	Ulica G. Švéniho (pred Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny)	pôvodne štyri lipy (v súčasnosti dve) vysadené z iniciatívy MO Matice slovenskej na pamiatku obrodného procesu v r. 1968	



4.	Kobylince	Malá Lehôtka příměstská část	přírodní výtvar - súvrstvie hnedého uhliá na ploche 2,5 ha nachádzajúce sa severovýchodne cca 600 m od mestskej časti Hradec	
5.	Hradisko	Hradec příměstská část	základy starovekého hradu v mestskej časti Hradec	
6.	Lipy - stromy	Východná ulica	vysadené pri soche sv. Jána Nepomuckého	
7.	Rekreačné stredisko Púšť		rekreačno-športová zóna s rozlohou 380 ha vybudovaná v rokoch 1980 - 1983	

**SÍDLISKO PÍLY**  
**SITUÁCIA ROZSAHU VÝSTAVBY Z 50-TYCH - 60-TYCH**  
**ROKOV 20. STOROČIA (SOCIALISTICKÝ REALIZMUS)**

